

**scholen
aan zee**

DYSCALCULIEPROTOCOL

Inhoud

Inleiding	1
Dyscalculie	3
Doelgroep	3
Signalering	3
Ondersteuning	4
Faciliteiten	4
Regels met betrekking tot het Eindexamen	4
Bronnen	5

Inleiding

Het dyscalculieprotocol binnen Scholen aan Zee beschrijft de ondersteuning van de leerlingen met ernstige rekenproblematiek en/of dyscalculie. Er wordt onderkend dat er verschil in rekenniveau bestaat tussen leerlingen. Evengoed is het voor zowel sterke als zwakke rekenaars mogelijk om op zijn of haar eigen niveau succesvol te zijn.

In dit protocol wordt daartoe beschreven, binnen de wettelijke kaders van de wet Eindexamenbesluit VO, welke faciliteiten er bestaan voor de leerlingen met dyscalculie en de begeleiding die vanuit school kan worden geboden. Hierbij baseren wij ons op het Landelijk protocol Ernstige RekenWiskunde problemen en Dyscalculie VO (zie www.erwd.nl/protocol/voortgezet-onderwijs) en de wettelijke regelgeving, uiterlijk 1 juli 2021 volgt een conceptvoorstel vanuit curriculum.nu (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-worden-leerlingen-met-dyscalculie-op-school-begeleid>).

Dyscalculie

Dyscalculie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het leren en vlot en/of accuraat oproepen en/of toepassen van reken-/wiskundekennis (feiten/afspraken) (Ruijsenaars, Van Luit & Van Lieshout, 2006).

Kenmerken van dyscalculie zijn:

- Problemen met het onthouden en met het snel en/of accuraat oproepen van rekenfeiten uit het geheugen zoals tafelsommen, formules en namen van meetkundige figuren.
- Moeite met het uitvoeren van procedures, bijvoorbeeld het kiezen van de juiste bewerking bij het oplossen van een talige contextopgaven.
- Problemen met inzicht en notie van ruimte. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar door het verwisselen van cijfers in een getal en problemen bij het onderdeel meetkunde.
- Tekort aan inzicht in het getallensysteem.
- Traag en/of moeizaam leerproces bij rekenen/wiskunde, sommige rekenfeiten beklijven nooit, andere opgedane kennis zakt heel snel weg en vraagt veel meer herhaling.
- Niet associëren tussen opgaven: elke opgave is uniek, de leerling herkent een bepaalde bewerking niet in de context, omdat het deze bewerking niet beheerst.
- Ervaren van stress tijdens reken- en wiskundetaken en een negatief zelfbeeld.

Doelgroep

Leerlingen met ernstige rekenproblematiek waarbij dyscalculie is vastgesteld door een BIG-geregistreerde GZ-psycholoog of orthopedagoog, verbonden aan een instelling, zijn in het bezit van een valide dyscalculieverklaring. Hierin zal per verschillende context (zoals optellen, tafels, breuken, enz.) zijn benoemd dat er sprake is van een belemmering in het onderwijsproces of het functioneren in de samenleving en welke maatregelen, faciliteiten en begeleidingsvormen voor de leerling noodzakelijk zijn.

Voor het toekennen van begeleiding en faciliteiten hebben wij minstens een verklaring nodig (voorzien van datum en handtekening van een bevoegd deskundige). Het bijgaande onderzoeksverslag kan van waarde zijn voor het bepalen van de meest passende begeleiding. De aangeleverde gegevens worden vertrouwelijk behandeld. De ondersteuningscoördinator bekijkt de gegevens en controleert op geldigheid. Vervolgens worden deze gegevens verwerkt in magister. De dyscalculieverklaring is onbeperkt geldig.

Signalering

Wanneer de rekenproblematiek bij een rekenzwakke leerling leidt tot ernstige belemmeringen in het onderwijsleerproces, is het voor de ouders mogelijk om een traject van testen in te gaan.

Van sommige leerlingen is op de basisschool vast komen te staan dat zij last hebben van dyscalculie. Er zijn echter altijd leerlingen bij wie dyscalculie pas later een belemmerende rol in hun leren gaat spelen. Deze leerlingen hebben vaak hun zwakke rekenvaardigheden kunnen compenseren.

Wanneer de leerling of de ouder een vermoeden heeft van dyscalculie, kunnen zij in eerste instantie contact opnemen met de mentor. De mentor gaat vervolgens in overleg met de vakdocenten en ondersteuningscoördinator.

Wanneer een vermoeden is door een van de vakdocenten, vindt ook overleg plaats met de andere vakdocenten, de mentor en de ondersteuningscoördinator. Het overdrachtdossier van de

basisschool kan bij dit overleg als hulpmiddel dienen. Hierop volgt een gesprek met de leerling en ouders, waarin vervolgens kan worden geadviseerd om verder onderzoek te laten doen. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd door een BIG- geregistreeerde GZ-psycholoog of orthopedagoog-generalist, die verbonden is aan een erkende praktijk of instelling. De kosten voor zo'n onderzoek zijn voor de rekening van ouders. Een aantal ziektekostenverzekeringen vergoedt de hiervoor gemaakte kosten.

Ondersteuning

Scholen aan Zee vindt het belangrijk dat leerlingen met dyscalculie het onderwijs kunnen volgen waarvoor zij de capaciteiten hebben. De leerlingen moeten leren omgaan met hun problemen en door middel van het aanleren van compenserende strategieën en hulpmiddelen de rekenvaardigheid vergroten. Daarbij vinden we het belangrijk de eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen te helpen vergroten. Samen met de mentor, vakdocenten en ondersteuningscoördinator wordt besproken wat de leerling nodig heeft. Leidraad zijn daarbij de adviezen die voortkomen uit het dyscalculie- / psychodiagnostisch onderzoek en de faciliteiten die we volgens de wet mogen geven. Wanneer de onderzoeksgegevens en adviezen gedateerd zijn (bijvoorbeeld wanneer een leerling in de onderbouw van de basisschool is onderzocht), en de adviezen niet gericht zijn op het voorgezet onderwijs, zullen we deze proberen te vertalen naar de vaardigheden die de leerling op het VO nodig heeft.

Faciliteiten

- Een leerling met dyscalculie heeft recht op extra tijd bij toetsen voor vakken waarin rekenvaardigheden worden gevraagd (rekenen, wiskunde, economie, scheikunde, natuurkunde). De extra tijd bedraagt maximaal 25 %, met een maximum van 30 minuten. Bij toetsen van ten hoogste 60 minuten is de extra tijd 15 minuten. Bij een toets van meer dan 60 minuten is de extra tijd 30 minuten.
- De leerling mag een niet-grafische rekenmachine gebruiken, ook als dat voor andere leerlingen niet is toegestaan.
- Het gebruiken van hulpkaarten (bijvoorbeeld van Braams) in de onderbouw. In de bovenbouw mag alleen de standaardkaart worden gebruikt. (ER-toets, zie www.examenblad.nl)
- Het krijgen van een beoordeling op vakinhoudelijke kennis i.p.v. op het rekenwerk indien mogelijk.
- Vrijstelling van onverwachte beurten tijdens de les.

Voor gebruik in de les krijgen leerlingen een dyscalculiepas¹ mee.

Regels met betrekking tot het schoolexamen en centraal examen

- Een leerling met een geldige dyscalculie-verklaring heeft tijdens het schoolexamen en het centraal examen recht op een verlenging van de duur van een examen met 30 minuten.
- Voor het gebruik van de rekenmachine, gelden dezelfde regels als voor alle leerlingen. Dit betekent dat bij ieder examen een niet-grafische rekenmachine is toegestaan. Daarnaast is bij het vak wiskunde een grafische rekenmachine toegestaan.
- Bij centrale examens waarbij rekenen een rol speelt mag de standaardkaart (ER-toets, zie www.examenblad.nl) worden gebruikt.

¹ Het protocol voor de aanvraag van de dyscalculiepas zal medio schooljaar 2020-2021 gereed zijn.

Bronnen

<https://erwd.nl/protocol/voortgezet-onderwijs>

<https://examenblad.nl>

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0004593/2019-01-01#HoofdstukVI>